

UNIVERSITETI I TIRANËS
FAKULTETI I HISTORISË DHE FILOLOGJISË
DEPARTAMENTI I ARKEOLOGJISË DHE TRASHËGIMISË KULTURORE

PROGRAMI I LENDËS
Drejtimi : Arkeologji dhe Trashëgimi Kulturore

TITULLI I LËNDES: HISTORIA E SHQIPËRISË 1. LASHTËSIA

Pedagogu: Prof. Dr. Lorenc Bejko
Ngarkesa: 6 ECTS (45 leksione dhe 15 seminare)
Lloji i lëndës: disiplinë e formimit të përgjithshëm (bazë)
Programi i studimit: Bachelor
Viti/Semestri: I/I

EKSTRAKT

Historia e lashtë e Shqipërisë është e një nga lëndët themelore të ciklit të historisë së popullit shqiptar dhe ka për objekt kryesor studimin e ilirëve. Ajo trajton probleme të tilla të rëndësishme si gjurmët e hershme të shoqërisë njerëzore në trojet shqiptare dhe zhvillimi ekonomiko-shoqëror i grupeve prehistorike deri në shfaqjen e ilirëve. Një vend i veçantë i kushtohet në këtë cikël leksionesh diskutimit të procesit të etnogjenezës së ilirëve dhe problemeve që lidhen me shtrirjen gjeografike të tyre dhe topografinë e fiseve të ndryshme ilire. Trualli historik i ilirëve, jeta e tyre ekonomiko-shoqërore dhe kontakti i tyre me botën greke nëpërmjet kolonive helene në bregdetin e Adriatikut janë disa nga çështjet e tjera që do të trajtohen.

Një pjesë e madhe e orëve mësimore dhe diskutimeve në klasë do të kushtohet problemit të rëndësishëm të lindjes, karakterit dhe përmbajtjes së formacioneve shtetërore ilire. Organizimi politik i Mbretërisë ilire dhe dinastitë e ndryshme në krye të saj si dhe roli i organizimit shtetëror në zhvillimet ekonomike, politike, diplomatike e ushtarake të kohës do të diskutohen gjerësisht në pjesën e dytë të ciklit të leksioneve. Krahas formacionit shtetëror të ilirëve do të diskutohen edhe zhvillimet e ngjashme në Epir e Dardani së bashku me raportet e tyre me ilirët në disa nga momentet më të spikatura historike të shekujve 4 – 2 p.e.s.

Luftrat iliro-romake dhe evidentimi i shtetit ilir si një fuqi e rëndësishme mesdhetare do të trajtohen në pjesën e tretë të ciklit të leksioneve. Dinamizmi i ketyre ngjarjeve të rëndësishme dhe vendosja e mëpasme e territoreve të Ilirisë nën administrimin romak përbëjnë thelbin e diskutimeve të kësaj pjese të lëndës.

TEMAT:

LEKSION 1. Historia e studimeve dhe studiuesit e ilirëve.

LEKSION 2. Ilirët prehistorikë: gjurmët e hershme të shoqërisë njerëzore; epokat e gurit, bronzit dhe hekurit.

LEKSION 3. Origjina dhe trualli historik i ilirëve. Topografia e fiseve ilire.

LEKSION 4. Gjuha e ilirëve: ilirishtja dhe shqipja.

LEKSION 5. Ilirët dhe kolonitë helene të bregdetit ilir.

LEKSION 6. Jeta, vdekja, kultura, arti dhe botkuptimi i ilirëve në shekujt 10-5 p.e.s.

LEKSION 7. Lindja e jetës qytetare dhe Mbretëria e Parë Ilire: Dinastia e Bardhylit.

LEKSION 8. Mbretëria e Dytë Ilire: Dinastia e Glaukisë.

LEKSION 9. Shteti i Epirit.

LEKSION 10. Shteti ilir si fuqi mesdhetare: Lufta e Parë dhe e Dytë iliro-romake.

LEKSION 11. Lufta maqedone-romake dhe Lufta e Tretë iliro-romake.

LEKSION 12. Mbretëria e Dardanisë.

LEKSION 13. Iliria në Perandorinë Romake. *Pax Romana*.

LEKSION 14. Nga Ilirët tek Shqiptarët.

LEKSION 15. Trashëgimia ilire në Ballkan.

FORMA E KONTROLLIT DHE VLERËSIMIT**FREKUENTIMI:**

70% pranisë në seminare e domosdoshme.

15 % e notës përfundimtare nga prania dhe angazhimi gjatë kursit apo seminareve

KONTROLLI I VAZHDUESHËM:

Testi 1 i pjesshëm në javën e 6-të (10% e notës përfundimtare)

Testi 2 i pjesshëm në javën e 10-të (15% e notës përfundimtare)

25 % e notës përfundimtare.

DETYRA E KURSIT:

Detyrë kursi ose konspekt i një teksti apo autori ose ese nga 3- 5 faqe format A4, Times New Roman, madhësia e shkrimit 12, hapësira mes rreshtave 1.5)

20 % e notës përfundimtare

KONTROLLI PËRFUNDIMTAR:

Një test përfundimtar në javën e 16-të të kursit pas kryerjes së 15 javëve të një semestri

40 % e notës përfundimtare

DETYRIMET E STUDENËVE PËR LËNDËN

Frekuentim i rregullt në leksione.

Frekuentim i detyruar në të paktën 70% të seminareve të lëndës.

Përgatitja e një ese-je nga 3-5 faqe format A4, Times New Roman, madhësia e shkrimit 12, hapësira mes rreshtave 1.5.

Pjesëmarrje në testet e pjesshme gjatë semestrit.

Testi (provimi) përfundimtar (i fundit të smestrit)

LITERATURA:

1. *Ilirët dhe Iliria tek autorët antikë*. Instituti Arkeologjik, Akademia e Shkencave e Shqipërisë. Botimet Toena, Tiranë 2002.

2. *Historia e Popullit Shqiptar. Vëllimi I: Ilirët, Mesjeta, Shqipëria nën Perandorinë Osmane gjatë shek. 16–vitet 20 të shek. 20*. Akademia e Shkencave e Shqipërisë. Botimet Toena, Tiranë, 2002. (Pjesa e parë. Ilirët: 19–192).

3. *Ilirët dhe gjeneza e shqiptarëve*. Universiteti Shtetëror i Tiranës, 1969.

4. Selim Islami 2008 *Historia e Ilirëve*. Botimet Toena, Tiranë.

5. Hasan Ceka 1998 *Në kërkim të historisë ilire*. Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë.

6. Neritan Ceka 2001 *Ilirët*. Ilar, Tiranë.

7. Aleksandër Stipçeviq 2002 *Ilirët: historia, jeta, kultura, simbolet e kultit*. Botimet Toena, Tiranë.

8. Wilkes, J. *The Illyrians*. Tiranë 2002.

9. P. Cabanes *Ilirët: nga Bardhyli tek Genti*. Carpediem, Tiranë 2003.